

Základní škola Ústí nad Labem, E. Krásnohorské 3084/8

příspěvková organizace

Minimální preventivní program-školní rok 2023/2024

Odpovědný garant programu je Mgr. Jana Votočková, koordinátor prevence rizikových projevů chování.

1. Realizace MPP vychází z těchto dokumentů:

MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28 k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže

MŠMT ČR č. j.: 21149/2016 k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních

MŠMT ČR č. j.: 37 014/2005 k zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví dětí

MŠMT ČR č. j.: 14 423/99-22 k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

MŠMT ČR č. j.: 10 194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

MŠMT ČR č. j. 24 246/2008-6- prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení

Zákon č. 561/2004 Sb.- školský zákon

Zákon č. 65/2017 Sb.- o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Vyhláška 72/2005 Sb.- o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška 197/2016 Sb.- Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky

2. Úvod

Program je zaměřen na primární prevenci zneužívání návykových látek a prevenci rizikových projevů chování na Základní škole Ústí nad Labem, Elišky Krásnohorské 3084/8, příspěvková organizace.

- Primární prevence rizikového chování je zaměřena zejména na:
 - a) předcházení následujícím rizikovým jevům v chování žáků:
 - záškoláctví
 - šikana, rasismus, xenofobie, intolerance a antisemitismus, vandalismus
 - kriminalita, delikvence
 - krádeže
 - užívání návykových látek (tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky, alkohol, omamné a psychotropní látky a onemocnění HIV/AIDS)
 - závislost na politickém a náboženském extremismu
 - netolismus (virtuální drogy- počítačové hry, sociální sítě, internetové služby, virtuální videa, mobilní telefony, televize,..) a patologické hráčství (gambling)
 - kyberšikana
 - b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:
 - domácího násilí
 - týrání a zneužívání dětí
 - ohrožování mravní výchovy mládeže
 - poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)
 - psychické krize
 - sebepoškozování
 - sebevražedného chování
- Základním principem strategie prevence rizikového chování u žáků ve škole je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti.
- Cílem primární prevence je předejít problémům spojených s užíváním návykových látek, případně oddálit první kontakt s drogou, zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.
- Preventivní program školy usiluje o to, aby cílová skupina získala znalosti, dovednosti a postoje podporující zdravý životní styl a aby tyto nástroje dokázala uplatnit ve svém chování nejen v době realizace programu, ale i v budoucnosti.
- Je třeba, aby se aktivity zdravého životního stylu a prevence staly v rámci školy přirozenou součástí vzdělávacího procesu a života.

- Důležité je podporovat i nespécifickou primární prevenci – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

3. Popis současného stavu problematiky

V současné době vidí škola jako jeden z velkých problémů kyberšikanu (zneužití informačních komunikačních technologií, zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit nebo mu ublížit) a netolismus (závislost na virtuálních drogách).

Dalšími nepřehlédnutelnými problémy jsou užívání návykových látek (alkoholu, drog, omamných a psychotropních látek, tabákových výrobků, výrobků určených ke kouření, nikotinových sáček a produktů z konopí), pití energetických nápojů, poruchy příjmu potravy a sebepoškozování.

Mezi poruchy příjmu potravy řadíme především mentální anorexii (porucha charakterizovaná zejména úmyslným snižováním tělesné hmotnosti) a bulimii (porucha charakterizovaná zejména opakujícími se záchvaty přejídání, spojenými s přehnanou kontrolou tělesné hmotnosti), které se začínají objevovat, a to především mezi dívkami, již na prvním stupni. Proto je nutné v této oblasti žáky a žákyňe co nejvíce informovat o rizicích a možných důsledcích těchto poruch.

Sebepoškozování je záměrné a opakované ubližování si s cílem vyrovnat se s nepříjemnými duševními stavy. Projevuje se zraňováním vlastního těla a signalizuje vážné psychické poruchy, jež postižený nedokáže zvládnout jiným způsobem. I s tímto problémem se potýkají žáci a žákyňe na ZŠ, a proto se škola snaží jim v tomto ohledu poskytnout co nejvíce informací, např. kam se v případě potřeby obrátit.

Sebevražedné chování, tedy úvahy o sebevraždě, myšlenky na ni, její plánování, pokus o sebevraždu a dokonaná sebevražda, je promyšlený plán, jak si vzít život. Jedná se o dlouhodobý proces s určitým vývojem, na jehož pozadí jsou rizikové faktory, které mohou být posíleny vnější událostí. V takovém případě by se měl učitel pokusit vysledovat varovné signály, např. změny v chování, v prožívání, v náladě, v řeči či myšlenkách. Škola se bude také snažit o to, aby se k žákům dostal dostatek

informací, aby se žáci ve škole cítili bezpečně, byli v pohodě a věděli, kam se obrátit v případě potřeby (výchovný poradce, metodik prevence).

S touto problematikou souvisí i duševní zdraví. Cílem školy je, aby se žáci cítili v emocionální, psychické a sociální pohodě, aby se tak předešlo psychické krizi. Toho se bude snažit dosáhnout různými programy podporujícími duševní pohodu a zařazováním tohoto tématu do různých předmětů.

Marihuana, ačkoliv náleží do skupiny drog, které náš zákon nepřipouští, patří stejně jako alkohol a tabákové výrobky k drogám, jež lze poměrně snadno získat. Řadí se hned za tzv. legální drogy. Zde je ovšem na místě připomenout, že právě tyto drogy mohou nastartovat daleko závažnější problémy. Proto i této problematice je nutné věnovat pozornost. Ne jiné je to i v případě dnes tak „populárních“ nikotinových sáčků, vapování a užívání energetických nápojů. I v těchto oblastech se bude škola snažit působit na děti preventivně a poskytnout jim co nejvíce informací.

V případě netolismu se jedná o tzv. virtuální drogy, do nichž se řadí např. počítačové hry, sociální sítě, internetové služby, virtuální videa, mobilní telefony, televize. I tyto problémy jsou závažné natolik, že je třeba je s žáky prodiskutovat a snažit se je v daných oblastech co nejvíce instruovat.

Přehlédnout nelze ani oblast vztahů mezi žáky a výskyt šikany. Škola se snaží šikaně předcházet a při jejím výskytu ji vyšetřit a učinit následná opatření, popř. zastavit a zabránit jejímu dalšímu šíření. V současné době je též rozšířená kyberšikana= elektronická šikana. A tak je nezbytné žáky v této oblasti co nejvíce poučit, poradit jim a pomoci v případě, že se potýkají s tímto problémem.

Pozornost je třeba věnovat také krádežím. Krádeže neodmyslitelně patří k drogovým závislostem. Bývají spojeny s opatřováním si alkoholu, tabákových výrobků a v neposlední řadě skupiny drog, které jsou pro společnost neakceptovatelné. Je třeba si uvědomit také nevyzrálост žáků ZŠ, která je ve velkém rozporu se značnými sociálními rozdíly mezi rodinami jednotlivých žáků. To se projevuje v oblečení, obuvi, mobilních telefonech, špercích apod. Právě tady může být spouštěcí mechanismus pro takovéto činy. Proto je třeba dbát na systematické zvyšování právního vědomí žáků.

Je však třeba poznamenat, že vzhledem k sociálnímu složení žáků naší školy je situace v této oblasti výrazně lepší než na řadě jiných ZŠ.

Preventivní tým

Šetří rizikové chování žáků, dodržuje postupy platné pro naši školu - řeší situaci s třídním kolektivem, jedná s rodiči žáků, jedná s Policií ČR, PPP, orgánem sociálně-právní ochrany dětí, psychologem, pediatrem. Vedení školy se spolu s výchovnými poradci a metodikem prevence schází každé pondělí k projednání aktuálních problémů.

Složení preventivního týmu:

Ředitel školy	Mgr. Bc. Martin Alinče
Statutární zástupkyně	Mgr. Šárka Mikulášková
Zástupkyně ředitele	Mgr. Martina Crháková
Výchovná poradkyně I. stupně	Mgr. Markéta Vlčková
Výchovná poradkyně II. stupně	Mgr. Markéta Piherová
Metodik prevence	Mgr. Jana Votočková
Vedoucí školní družiny	Vladimíra Kohoutová
Vedoucí školní jídelny	Václava Sedlmayerová
Školník	Petr Hruška

3. Cíle programu

a) dlouhodobé cíle

- *hlavním cílem realizace dlouhodobého systémového a komplexního MPP na naší škole je vytvořit pozitivní sociální klima, tj. prostředí vzájemné komunikace mezi žáky a učiteli, mezi učiteli a rodiči*
- *nabídnout dětem seberealizaci ve volnočasových aktivitách, podnítit jejich zájem o práci ve škole*
- *snažit se vytvořit pozitivní změny postojů dětí a mládeže ve vztahu k drogám*
- *informovat žáky o rizicích a důsledcích zneužívání návykových látek*
- *informovat pedagogický sbor a rodiče žáků o drogové problematice a způsobech řešení*

problémů spojených se zneužíváním návykových látek

- *nepřímá prevence, tj. působení na žáka, rozvoj jeho osobnosti, osobitosti a sebevědomí*
- *další vzdělávání pracovníků školy v oblasti prevence rizikových projevů chování*
- *využívání informací poradenských center*
- *charita – Dobrý anděl*
- *spolupráce s Městskou policií ÚL a se sociálním odborem (schránka důvěry)*

Motivace dětí k pozitivní seberealizaci se na naší škole provádí v rámci vyučovacích hodin. Se zvláštní pozorností se tomuto tématu věnují výchovy umělecké a dle ŠVP také výchova k občanství.

Nabídka volnočasových aktivit probíhá prostřednictvím zájmových kroužků.

V tomto školním roce budou žákům nabídnuty zájmové kroužky: sportovní, umělecké, vědomostní.

Drogové problematice a prevenci sociálně nežádoucích jevů se věnují učitelé ve výukových předmětech, výchovách a také ve výchově k občanství.

V rámci seminářů na univerzitách, PPP, NIDV, popř. jiných institucích probíhá další vzdělávání našich pracovníků jak v oblasti prevence, tak v oblasti pedagogiky, psychologie a odborných předmětů.

Škola využívá informací dobrovolnického centra Pět P (Pomoc, Přátelství, Podpora, Péče a Prevence), dobrovolnického centra Kompas, organizace Společně k bezpečí z.s., organizace Via Europa z. s., Krajské adiktologické ambulance a poradny pro děti, občanského sdružení Spirála, poradenského a vzdělávacího centra Reliéf, mobilní aplikace bojující proti šikaně NNTB, centra Bateua, E- Bezpečí,....

Škola úzce spolupracuje s Policií ČR, Městskou policií ÚL, Zdravotnickou záchrannou službou Ústeckého kraje, Hasičským záchranným sborem UK, s Pedagogicko-psychologickou poradnou ÚL a s odborem sociálních věcí Magistrátu města Ústí nad Labem, dále pak s Domovem seniorů Dobětice, s Centrem pro zvířata v nouzi při ZOO ÚL,...

b) krátkodobé cíle

- spolupracovat s Městskou policií UL v rámci „Dopravní výchovy“
- spolupracovat se Záchranou službou ÚL
- spolupracovat s Domovem seniorů Dobětice
- spolupracovat s Centrem pro zvířata v nouzi při ZOO Ústí nad Labem
- informovat žáky o rizicích zneužívání návykových látek
- informovat žáky o rizicích a o boji proti šíření viru HIV a nemoci AIDS
- informovat žáky o projevech a důsledcích šikany
- informovat žáky o projevech rizikového sexuálního chování
- podporovat zájem dětí o zájmové kroužky na škole
- seznámit žáky s problematikou užívání tabákových výrobků, nikotinových sáček, energetických nápojů, vapování
- proškolit pedagogy v oblasti zdravotní výchovy
- zjistit, v jaké oblasti by pedagogičtí pracovníci potřebovali více znalostí a informací a na tyto oblasti se poté při vybírání preventivních programů zaměřit
- přednášky o kyberšikaně- PČR
- přednášky o zdravém životním stylu
- přednášky o budování a vnímání hodnot vzájemných vztahů
- přednášky o pohlavní zralosti
- přednáška na téma Reprodukční zdraví
- přednášky o rizikových faktorech a vlivu médií

Spolupráce s Městskou policií ÚL spojená s **dopravní výchovou** je určena žákům 4. tříd. Proběhne ve třech blocích po 2 hodinách.

Během září opět proběhne akce P-E-S, které se zúčastní žáci napříč celým druhým stupněm. Její náplní jsou aktivity, jimiž bychom měli předcházet rizikovým jevům chování. Program viz níže

P-E-S (Prevence – Empatie – Sport)

Obecně pro všechny ročníky

- **P** – přednášky, diskuse, skupinové práce, kolektivní hry na dané téma, projekty a prezentace vlastních názorů
- **E** – kolektivní hry, osobnostní hry, individuální i skupinová práce vedoucí k poznání sebe sama, spolužáků – kolektivu a ke vzájemné komunikaci
Dílčí cíle: poznat sám sebe a své spolužáky
 komunikace mezi žáky ve třídě
 prohloubení dobrých vztahů mezi spolužáky, formování kolektivu
- **S** – sportovní vyžití – tradiční i netradiční sporty

Speciální témata pro jednotlivé ročníky

6. ročník

Tematické zaměření

- zdravý životní styl
- zdravá výživa
- porucha příjmu potravy
- chování člověka za mimořádných situací

Dílčí cíle

- seznámení s pojmy „zdravý životní styl“ a „zdravá výživa“
- důležitost zdravé výživy a zdravého životního stylu
- formulace a obhajoba vlastních názorů
- chování v případě mimořádné události

7. ročník

Tematické zaměření

- nebezpečí užívání návykových látek
- drogy, drogová závislost
- vznik závislostí – alkohol, kouření
- komunikace
- zdravotní péče, první pomoc

Dílčí cíle

- seznámení s pojmy „komunikace“, „návykové látky“, „závislost“
- druhy závislostí
- diskuse o vzniku závislostí
- léčba závislostí – Drop-in a jiná centra
- seznámení s účinky alkoholu na naše tělo
- komunikace, mluvení a naslouchání, řeč těla
- komunikace verbální, neverbální
- formulace a obhajoba vlastních názorů
- základy první pomoci

8. ročník

Tematické zaměření

- AIDS, HIV
- sexuální výchova

Dílčí cíle

- seznámení s pojmy „AIDS/HIV“, „civilizační choroby“ a „sexuální výchova“
- seznámení s fakty o AIDS/HIV, civilizačních chorobách
- léčba závislostí – Drop-in a jiná centra
- diskuse o otázkách z oblasti sexuálního života (bezpečný sex)

9. ročník

Tematické zaměření

- základy slušného chování
- společenská etiketa
- umění správně se rozhodnout
- kyberšikana

Dílčí cíle

- seznámení se základy společenské etikety
- správné chování – Jak, kdy, kde?

4. Vymezení cílové populace

Cílová populace – žáci 1. až 3. tříd ZŠ (6 – 8 let), žáci 4. a 5. tříd ZŠ (9 – 11 let) a žáci 6. a 7. tříd (12 - 13 let) a žáci 8. a 9. tříd (14 – 15 let) – se zaměřením na tzv. problémové žáky.

Minimální preventivní program bude kooperovat s krizovým plánem školy.

Schváleno vedením školy: 31. srpna 2023

Aktualizováno: 23. října 2023

Seznámení pedagogických pracovníků s MPP a KP: 31. srpna 2023 (systematicky během školního roku, především v rámci pedagogických a provozních porad.)

Seznámení rodičů se záměry MPP: probíhá v rámci školního webu, schůzek školní rady, posléze v rámci třídních schůzek během školního roku, popř. při jednání rodičů s výchovným poradcem a metodikem prevence.

Kontakt: www.zseliska.cz

Vypracovala: Mgr. Jana Votočková, koordinátor prevence rizikových projevů chování